

Stålstang til minne om hva?

Stålstang kalt forsvarsmonument reist ved Oscarsborg kan minne om at to kanoner anskaffet før århundreskiftet til bruddet med Sverige i 1905 gjorde krysseren Blücher klar for nådestøtet 9. april. En behjertet kommandant fulgte en ordre fra nøytralitetsstasjonen under den første verdenskrig og sikret statsmaktene fluktmulighet. Først til Hamar, senere østover mot Elverum, Trysil og mulig internering i et Sverige, som senere ikke kunne ta ansvar for å beskytte kongen. Regjeringen hadde forspilt muligheten til å mobilisere mens det ennå var tid. Kommanderende general fortalte at derfor var det ikke noe å gjøre hvis man ikke fikk hjelp. Han skrev sin avskjedssøknad. Og den andre offiseren, som sammen med ham, hadde sydd sammen restene av 1930—33-hærordningen, Otto Ruge, ble kommanderende gene-

ral. I tillit til britisk løfte om at «vi kommer straks og med stor styrke», førte han fra to dager etter det tyske angrepet, oppholdende strid til vi skulle bli sterke til sammen med hjelpen å drive tyskerne ut igjen. Natt til 10. april hadde sjefen for regimentet på Elverum, på eget initiativ, stanset de tyske fallskjermjegerne som skulle nøytralisere statsmaktene, ved Midtskogen. Bataljoner ble ført av sjefen som aldri hadde ført, langt mindre sett, en oppsatt bataljon osv. i det Ruge hadde kalt Europas dårligst øvde og utrustede forsvar, oftest helt improvisert.

Da Finlandskrigen kom, ble en betydelig nøytralitetsvakt satt opp i Nord-Norge. Den fikk tid til en viss innføring og hevdet seg med bravur på Narvikfronten. To av fire panserskip fra slutten av århundret ble sendt til Narvik og møtte sin skjebne der. Burde vært hogget.

Hjelpen hadde sin egen kommando og gikk delvis bokstavelig talt sine egne veger, og etter en hard, men symbolsk gjenerobring av Narvik dro den seg ut til andre oppgaver. Det som reddet felttogets ære, om man skal være høytydelig, var en gruppe modige, positive, initiativrike folk på alle nivå og fordi Ola soldat var en sterk og fordringsløs kriger, fremragende menneskemateriale. Hærledelsens samband var ordonnasoffiserer og bygdetelefoner. Da de kapitulerte i Trondheim 10. juni 1940, var statsmaktene berget og var dratt til England. England og Frankrike hadde fått en pustepause. I Norge hersket en skuffelse og en nederlagsstemning ettertiden ikke kan fatte. Og en visshet om at vi ikke måtte legge ned Forsvaret en gang til. Slik det nå gjøres. Stålstangen kan reises utenfor Stortinget til påminnelse om lettsindigheten.

Anton Olstad, oberstlttn.

HD 9/9-93